

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Біляєв Я.М.

аспірант,

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

Необхідність удосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення механізмів державної політики щодо соціальної мобільності молоді зумовлена не лише прогалинами та недоліками молодіжної політики, а й соціальної та економічної сфери загалом.

Вагомий вклад у дослідження системи реалізації молодіжної політики в Україні внесли українські вчені: Є. Бородін, М. Перепелиця, М. Головенько, Г. Коваль. Молодіжна політика загалом та аспекти такої політики в країнах ЄС часто були об'єктом досліджень вчених та науковців, серед яких доцільно згадати: В. Барабаша, Л. Кривачук, Н. Метьолкіну, В. Орлову, І. Парубчака, Р. Старожук, С. Толстоухову, І. Хохрякову та інших, але на сьогодні існуюча система потребує удосконалення в контексті змін до концепту реалізації молодіжної політики.

Основна мета полягає в необхідності удосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення механізмів державної політики щодо соціальної мобільності молоді.

Стратегія розвитку державної молодіжної політики має бути головним елементом стратегії розвитку держави. Вона має виражати бачення статусу і ролі молоді в соціальному, економічному і політичному житті країни. Молодіжна політика крос-секторальна, вона не може бути автономною, відділеною від інших сфер.

Узагальнено, негативні аспекти соціальної мобільності молоді в Україні можна пояснити трьома факторами:

1) високий рівень молодіжного безробіття, використання трудового ресурсу молоді переважно у неперспективних сферах праці, незважаючи на те, що більшість молоді має кращу освіту, володіє інформаційними ресурсами і сучасними технологіями більше, ніж будь-яке попереднє покоління;

2) молодь і молодіжні ініціативи не мають достатньої довіри в органах влади, незважаючи на те, що деяка частина молодих людей (завдяки виборам, відповідній освітній підготовці) залучена у сферу державного управління. Розчаровані практикою молоді фахівці залишають сферу держуправління, іноді й країну, яку мріяли змінити, реформувати, підняти на вищий суспільно-економічний рівень;

3) молодь найменше впливає на політику, яка спрямована саме на неї чи стосується її. Молодь виключається з політики саме через вік, який асоціюється з відсутністю досвіду, і їй доводиться боротися, щоб заперечити такі стереотипи. Нерівноправність за віком практично в усіх сферах життя – це той суспільний виклик, який потребує найшвидшого урегулювання. Молодь визначає майбутнє країни і, водночас, не має реального «права голосу» в реалізації цього майбутнього.

В Україні молодіжні проблеми ще не отримали того пріоритету, на який вони заслуговують, хоча частка молоді (14-35 років) в країні, за офіційними даними Державної служби статистики, у 2016 році склала 27,08% від усього населення. У 2015 році вона становила 30,44%. Станом на 1 січня 2017 р. в Україні проживало 11530,2 тис. осіб віком 14-35 років [3]. Протягом 2017 року чисельність молоді зменшилася ще на майже на 200 тис. осіб.

За даними Міністерства освіти, майже 80% української молоді отримує вищу освіту; Україна входить у двадцятку найкращих країн світу за цим показником. Але такі показники аж ніяк не свідчать про якість навчання і задоволеність самої молоді рівнем своєї освіти. Також, попри отримання вищої освіти, це не гарантує отримання роботи. Рівень безробіття молоді в Україні становить 22,8%, лише 56% молодих людей задоволені своєю роботою [1].

Структура органів державного управління молодіжною політикою в Україні досить розгалужена, але їхні повноваження і відповідальність досить суперечливі (неоднозначні). Якщо розглядати органи влади найвищого рівня, то спостерігаємо таке: Верховна Рада України має Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму, але повноваження у сфері молодіжної політики обмежені формуванням основних засад і нормативної бази.

Державне управління молодіжною сферою щодо соціальної мобільності молоді має забезпечити розробку інноваційних методів формальної та позаформальної освіти, створення закладів позаформальної освіти, щоб сприяти набуттю молодими людьми нових знань і навиків, стимулювати мобільність, зокрема, завдяки заохоченню молоді до генерування ідей, залученню її до прийняття рішень.

Для активізації роботи у сфері державної молодіжної політики необхідно також реалізувати такі комплексні заходи:

- розвивати систему управління державною молодіжною політикою з урахуванням міжвідомчого спрямування цієї сфери;

- координувати діяльність усіх державних структур і взаємодіяти з органами освіти, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, внутрішніх справ, іншими соціальними, політичними, громадськими структурами, що працюють з молоддю, а також розвивати систему органів місцевого самоврядування, які працюють з молоддю;

- удосконалювати нормативно-правову базу щодо молодіжної проблематики та здійснювати аудит існуючих нормативно-правових актів у сфері державної молодіжної політики із залученням до цієї діяльності громадськість;

- закріплення матеріально-технічної бази соціальних закладів, що займаються молодіжними проблемами, проведення активної інвестиційної політики стосовно молоді;
- формування сучасної інфраструктури молодіжної політики з розгалуженою мережею закладів;
- залучати позабюджетні кошти для фінансування молодіжних заходів, враховуючи зарубіжний досвід;
- здійснювати диференційований підхід щодо роботи з різними категоріями молоді;
- удосконалювати систему підготовки спеціалістів, які працюють з молоддю.

Шляхи подолання негативних тенденцій у молодіжному середовищі України, стратегії та засоби, що можуть бути складовою реформування державного управління, повинні включати розробку та сприяння розвитку методів формальної, неформальної та інформальної освіти, створення освітянських організацій та установ для молоді з метою набуття нею необхідних навиків і компетентностей, стимулювання мобільності та доступу до інформації через створення умов для зацікавленості молоді суспільно-політичними процесами, активного залучення до генерування пропозицій та участі в процесах прийняття рішень.

Список використаних джерел:

1. Коваль Г.В. Розвиток державної молодіжної політики: теорія, методологія, механізми реалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. С. 119.
2. Ціннісні орієнтації сучасної української молоді. Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні (за підсумками 2015 року) / [редкол. : Жданов І.О., гол. ред. колег., Ярема О.Й., Беляєва І.І. та ін.]. Київ : Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2016. С. 189.
3. Молодь в умовах становлення незалежної України (1991–2011 роки). Щорічна доповідь Президенту України, Верховній Раді України про становище молоді в Україні / [кер. авт. кол. : О.В. Белишев, авт. кол. : С.Ю. Аксьонова, канд. екон. наук; О.Л. Ануфрієва, канд. пед. наук; Є.І. Бородин, д. іст. наук та ін.]. Київ : Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2012. С. 136-137.
4. Аналітичні матеріали ДП «Державного інституту сімейної та молодіжної політики» Міністерства молоді та спорту України. URL: <http://dismp.gov.ua/about/prezentaciya>